

BAB VII

KESIMPULAN DAN SARAN

7.1. Kesimpulan

1. Rata-rata kadar vitamin D pada anak dengan hasil uji tuberkulin positif dan negatif yang kontak dengan penderita tuberkulosis paru BTA positif lebih rendah daripada nilai normal.
2. Rata-rata kadar IL-12 pada anak dengan hasil uji tuberkulin positif dan negatif yang kontak dengan penderita tuberkulosis paru BTA positif lebih tinggi daripada nilai normal.
3. Tidak terdapat hubungan antara kadar vitamin D dengan hasil uji tuberkulin pada anak yang kontak dengan penderita TB paru BTA positif.
4. Tidak terdapat hubungan antara kadar IL-12 dengan hasil uji tuberkulin pada anak yang kontak dengan penderita TB paru BTA positif.

7.2. Saran

Perlu dilakukan penelitian terhadap faktor-faktor lain yang mempengaruhi peran vitamin D dalam mekanisme imun terhadap infeksi TB, seperti enzim CYP27B1 dan ekspresi VDR. Selain itu perlu pula dilakukan penelitian yang membedakan kadar IL-12 lokal serta pengaruh ekspresi reseptor IL-12 terhadap terjadinya infeksi TB pada anak yang kontak dengan penderita TB paru.